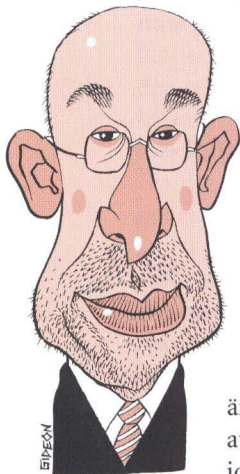

CARL RUDBECK om

Kultur och Bourdieu

Pierre Bourdieu heter en fransk sociolog som har blivit den europeiska intellektuella vänsterns kelgris. Bourdieu är professor vid Collège de France i Paris och författare till en numera mycket lång rad böcker.

Som så många andra rättänkande på vänsterkanten avskyr han globaliseringen som, menar han, innebär "globaliseringen av det sämsta". Vore Bourdieu ensam om den bisarra ståndpunkten skulle man väl bara rycka på axlarna och säga att stollar finns det alltid. Hans åsikter skulle tillmätas ungefär samma betydelse som om han på fullt allvar hävdade att jorden är platt eller att han sett en enhörning på gatan utanför Collège de France. Men han är inte ensam om denna konstiga inställning utan tvärtom ganska representativ för en klass av intellektuella som finns på universiteten och som gör sig hörda på kultursidor runt om i världen.

ENKLAST ÄR VÄL ATT SÄGA att Bourdieu och hans meningsfränder har fel. Den som ser sig om ser inte "globaliseringen av det sämsta" utan "globaliseringen av det mesta", som innefattar både vin och vatten, guld och slagg. Kort sagt: det mesta inom kulturen finns numera överallt och resultatet är, om man ser det från konsumentens synvinkel, att världen aldrig har mått bättre än vad den gör idag. Visst är det lätt att utifrån Bourdieus upphöjda perspektiv peka på intellektuellt och konstnärligt skräp som sprids globalt. De flesta tv-kanaler fylls av debila tv-serier, samma trista populärmusik hörs på radiostationer från Sydney till Kiruna *but so what?*

Det verkar ofta finnas en aldrig uttalad premis i förmyndarnas (och dit räknar jag Bourdieu) resone-mang: vore det inte för all denna undermåliga kultur skulle massorna strömma till Bourdieus böcker, Friedrich Hölderlins dikter och Arnold Schönbergs musik. Det är de stora kommersiella förlagen och distributörerna som förstör jordens intellektuella klimat och tar brödet ur munnen på förtjänta konstnärer och intellektuella. Förgrämt tvingas dessa konstatera att när massorna väljer fritt så väljer de hellre John Grishams romaner än Pierre Bourdieus avhandlingar och gangster rap hellre än stråkkvartetter. Men varför

sörja över detta så länge som det finns valmöjligheter? Hölderlins dikter finns i paperback och Schönbergs musik på lågpris cd.

SOMLIGA HAR MÖTT denna globalisering med en lätt defaitistisk attityd: var och en har rätt till sin egen smak och det är fel att dela in kulturen i hög och låg. Allting är ungefär lika bra som allting annat och om smak skall man inte diskutera. Men det är just det man skall och aldrig har det funnits bättre förutsättningar att föra en sådan diskussion än just nu och det delvis tack vare globaliseringen. Den har gjort också elitkulturen, den höga och den svåra, tillgänglig i en omfattning som saknar motstycke i historien. Det som tidigare både i princip och i praktik var förbehållet en försvinnande liten elit eller överklass är i dag tillgängligt världen över för grupper som blir större för varje dag som går.

Globaliseringen har på ett sätt som ingen kunde ana bara för något årtionde sedan gjort kultur billigt i och med att marknaden har blivit så mycket större. Konsumenterna kan välja och vraka som aldrig förr – inte undra på att Bourdieu och hans likar känner sig illa till mods när folk inte längre gör som de blir tillsagda, nej ännu värre, när det inte lyssnar till de gamla mästartänkarna eller ens knappt längre är medvetna om deras existens utan sätter ihop sina egna kulturella agendor utan att bry sig om vad överheten anser att de bör välja.

Också på kulturens område har globaliseringen fört med sig en ny frihet och en demokratisering av ett område som tidigare var det exklusiva tillhålllet för en ofta självgod elit. Den kulturella marknadsplatsen kan i dessa postmoderna tider framstå som anarkistisk där det bästa till synes oproblemiskt existerar sida vid sida med det sämsta. Bara den gamla ordningens försvarare kan ha något emot ett sådant tingens tillstånd. För resten av oss ger det oanade möjligheter att bestämma över vår kulturkonsumtion.

Carl Rudbeck (carlr@timbro.se) är redaktör för nättidskriften Smedjan.com.